

مطالعات فرهنگی (۳)

بیلری:

۲۵۲۳۵۹۵

نوروز نو

نگاهی اندیشه ورزانه به نوروز امروز

نعمت الله فاضلی

استاد بازنشسته انسان شناسی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سرشناسه: فاضلی، نعمت‌الله، ۱۳۴۳ -
 عنوان و نام پدیدآور: نوروز نو: نگاهی اندیشه‌ورزانه به نوروز امروز
 وضعیت ویراست: [ویراست ۲]
 مشخصات نشر: تهران: هم‌رخ نگاشت، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری: ۱۹۲ص: هم‌رخ نگاشت، ۱۴۰۳.
 فروست: مطالعات فرهنگی؛ ۳.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۸۴-۷-۲
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: نوروز -- ایران -- (Festival) Nawruz
 رده بندی کنگره: GT۴۸۷۲
 رده بندی دیویی: ۳۹۴/۲۶۸۳۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۶۶۷۳۵

عنوان کتاب:	نوروز نو: نگاهی اندیشه‌ورزانه به نوروز امروز؛
نویسنده:	نعمت‌الله فاضلی؛
طراح جلد:	مهتاب فاضلی؛
گرافیک:	چهارنقش؛
چاپ:	پردیس دانش؛
نویت چاپ:	اول، پاییز ۱۴۰۳؛
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۱۳۸۴-۷-۲
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه؛
قیمت:	۲۷۰،۰۰۰ تومان (جلد گالینگور: ۳۹۰،۰۰۰ تومان)؛

کلیه حقوق برای انتشارات هم‌رخ نگاشت و مؤلف محفوظ است. هر گونه بازنشر چاپی، الکترونیکی یا صوتی منوط به اجازه کتبی ناشر است.

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان وحید نظری، پلاک ۸۲، واحد ۸

وب‌سایت: www.hamrokh.com

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۳۷۶۶ و ۰۹۱۰۳۳۰۳۸۸۲

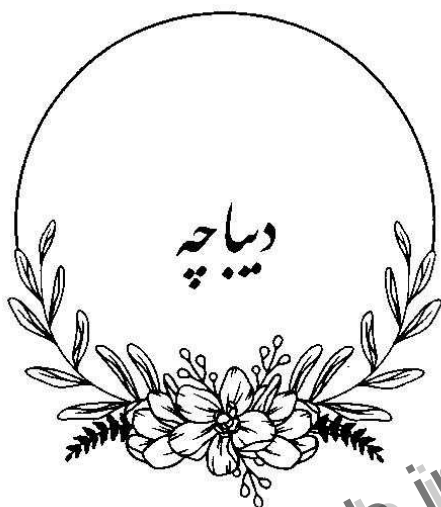

کاغذ این کتاب از منابع جنگلی مدیریت شده
 و تجدیدپذیر تهیه شده است.

فهرست

۷	❀ دیباجه
۱۶	❀ نوروزاندیشی
۱۹	❀ چرا نوروز؟
۲۲	❀ اگر نوروز نبود
۲۵	❀ نوروز آرمانی
۳۰	❀ نظریه نوروز
۳۳	❀ حقیقت نوروزی
۳۷	❀ نوروز طبیعی
۴۰	❀ بوم‌شناسی نوروزی
۴۴	❀ ادب نوروزی
۴۷	❀ منطق فرهنگی نوروز
۵۰	❀ نوروز پویا
۵۳	❀ نوروز جهانی
۵۶	❀ آگاهی نوروزی
۵۹	❀ نوروز فرهیخته

۶۲	* نوروز شاعرانه
۶۶	* نوروز خیامی
۷۵	* یادگیری نوروزی
۷۹	* نوروز خوانی
۹۲	* کنش نوروزی
۹۶	* سرمایه نوروزی
۹۹	* فراغت نوروزی
۱۰۳	* سبک زندگی نوروز
۱۱۲	* امید نوروزی
۱۱۶	* همبستگی نوروزی
۱۱۹	* صلح نوروزی
۱۲۷	* رسانه نوروز
۱۳۰	* بدن نوروزی
۱۳۲	* فضای نوروزی
۱۳۵	* جامعه نوروزی
۱۳۹	* حوزه عمومی نوروز
۱۴۲	* سیاست نوروزی
۱۴۶	* توسعه نوروزی
۱۶۴	* نانوروز
۱۷۰	* دشمنان نوروز
۱۷۴	* نوروز امروزی
۱۸۲	* آینده نوروزی
۱۸۵	* پایان نوروزی
۱۸۷	* منابع

مبارک‌تر شب و خرم‌ترین روز به استقبال آمد بخت پیروز
نوروزیان در ایران و هر جای جهان، بخت پیروز دارند که هر سال نوروز به
استقبالشان می‌آید و ما هم به استقبال نوروز می‌رویم. قدرشناسی از این بخت
پیروز است که خواندن و نوشتن و اندیشیدن نوروز را ایجاب می‌کند.
نمی‌شود خوانا و نویسا بود و در دامان نوروز هم زیست، ولی ناهشیار و ناییدار،
آمدن و رفتن نوروز را نگریست و آن را به سخن در نیاورد و سخنش را نشنید.
سرآغاز نوروز به جمشید می‌رسد؛ همان پادشاهی که حکیم عمر خیام در
نوروزنامه‌اش می‌نویسد: «جمشید بر در دوزخ، کلید بر نهاد و آن در را به روی
مردمان بست و کسی در هنگام شهریاری او نمد». در جستار «حقیقت نوروزی» خواهیم گفت که بنیان نوروز خلق آرمانشهری
است که انسان‌ها بکوشند شادی، انصاف، عدالت، آزادی، مهربانی، آسودگی و
حقیقت پیشه کنند و نیازی به دوزخ نباشد.
البته خلق چنین آرمانشهری کنش نوروزانه می‌خواهد. در «کنش نوروزی»

گفته‌ام که نوروز به درآمدن از انفعال و انجام دادن کاری است. منوچهری، شاعر طبیعت‌سرای بزرگ ما، همین را در نوروز می‌بیند:

بر لشکر زمستان نوروز نامدار کرده است رای تاختن و آغاز کارزار

کارزار نباشد جهان همچنان که هست می‌ماند و لشکر زمستان سرمایش را بر تن‌ها می‌نشانند. بر این پایه بود که بر آن شدم در حد طاقت و توانم نوروز را بیندیشم و کارزاری از کلمات بسازم و شاید روزه‌ای روشنگر و روشنایی بخش از نوروز برای نوروزیان بگشایم و لشکر زمستان را که «بس ناجوانمردانه» بر ما می‌تازد اندکی عقب برانم.

مانند شما من هم در دامن نوروز پرورش یافته‌ام. خاطره‌انگیزترین تجربه‌های کودکی و نوجوانی‌ام شادی‌های نوروزی است. همان لباس‌های نو، تعطیلات مدارس، عیدی‌ها، دیدو بازیدها، برنامه‌های تلویزیونی عید، سفره نوروزی، آتش‌بازی و سیزده‌به‌در و خوردنی‌های عید.

برای من که روستازاده و پرورش یافته روستا و زندگی سنتی هستم، نوروز خاطره‌ای از ادب و آدابی است که در سال‌های دهه چهل و پنجاه رایج بود و همچنان رنگ و بوی تاریخی دیرین و کهن داشت. نوروز آن سال‌ها هنوز چندان دستکاری نشده بود و شکل و شمایل قاجاری و حتی پیش‌تر داشت.

زمان گذشت و من هم از روستا گذشتم و شهری شدم و نوروز هم گذشت. نوروز هم با تحولات ساختاری جامعه ایران دگرگون شد.

جامعه ایران فرایندهای صنعتی شدن، شهری و کلان‌شهری شدن، تجاری شدن، رسانه‌ای شدن، مصرفی شدن، زنانه شدن، جهانی شدن و شدن‌های تاریخی دیگر را در این دهه‌ها تجربه کرد و می‌کند. نوروز هم پایه‌ای این تحولات سال به سال تغییر کرد. حاصل این تغییرات شد نوروز نو. همین نوروزی که می‌بینیم و تجربه می‌کنیم. این نوروز پیوند و نسبتی با نوروز کهن یا باستان دارد اما آن نوروز نیست.